

ESPIERA. COMPARTINT CONEIXEMENTS ARQUEOLÒGICS

Espiera. Compartint Coneixements Arqueològics és una associació que naix de les inquietuds d'un grup d'arqueòlegs/es formats a la Universitat de València preocupats per la situació de l'arqueologia del nostre territori, i les seues mancances a nivell acadèmic, professional, institucional i social.

PER QUÈ ESPIERA?

Segons el diccionari, una espiera és una obertura en una paret o en una porta feta per observar des de dins allò que passa fora. Quan mirem a través d'ella podem veure tot el que hi ha a l'altre costat, anticipant qui ve a visitar-nos. Però, què passaria si férem l'acció inversa, si des de fora miràrem per l'espiera les coses que ocorren dins? D'alguna manera nosaltres, els que ens dediquem a l'arqueologia, és el que fem: observem a través del treball arqueològic la vida de les persones al llarg de la història i obrim, així, les portes del nostre passat (fig.1).

Al llarg dels nostres anys de formació acadèmica i de pràctica professional, hem tingut l'oportunitat de detectar i, en moltes ocasions, viure en primera persona, les deficiències que pateix el desenvolupament del

treball arqueològic. Unes mancances que s'observen a nivells molt distints, tots ells fonamentals:

1. A l'àmbit acadèmic constatem que hi ha una desconexió total entre allò que s'ensenya a la universitat i allò que després trobem en la realitat. A més, els nous plans d'estudis no fan més que empitjorar la situació en reduir l'oferta d'assignatures d'especialització, arribant al punt de no poder gaudir d'un grau en Arqueologia al sistema universitari valencià.
2. A l'àmbit de l'administració pública, els processos burocràtics juntament amb una falta de claredat en els criteris i, sobretot, la inexistència de l'estatus professional d'arqueòleg/a, no fan més que entorpir i dificultar el correcte desenvolupament del nostre treball.
3. A l'àmbit institucional considerem que en la majoria dels casos les decisions i actuacions sobre el patrimoni, i concretament l'arqueològic, estan innecessàriament lligades als interessos polítics i no als interessos reals de la societat i de la investigació. Tot açò provoca la selecció d'un patrimoni i la marginació d'un altre, destinant aquest últim al deteriorament i, sovint, a la destrucció.
4. A l'àmbit de l'arqueologia de salvament, degut a les complicacions derivades de les relacions entre institucions, administració i empreses encarregades de la

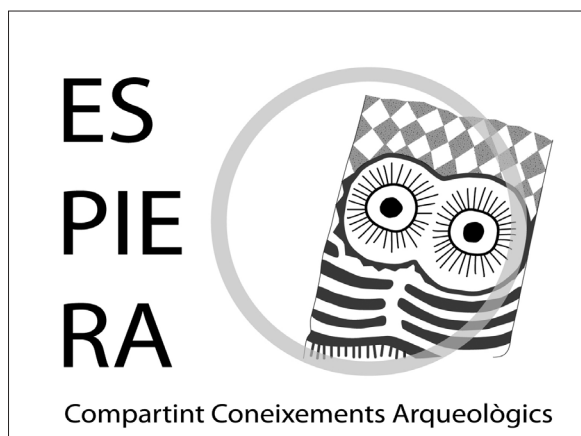

Fig. 1. Logotipus de l'associació.

intervenció, el treball arqueològic es converteix en un simple tràmit, veient minvades les possibilitats professionals, investigadores i de difusió en privar-lo d'anar més enllà del treball de camp i en vore's en l'obligació d'ajustar-se al ritme que marquen els promotors.

5. Al l'ambient social és evident que hi ha un desconeixement per part de la major part de la societat sobre què és l'arqueologia i quin és el treball dels arqueòlegs/es, conseqüència en gran mesura de la falta d'interés i de formació dels sectors implicats en l'arqueologia a l'hora de comunicar amb el públic. Considerem que este és un dels grans mals de l'arqueologia, atés que el patrimoni arqueològic és un bé que pertany al conjunt de la societat i, per tant, no hauria d'estar limitat ni el coneixement, ni l'accés, ni el gaudiment d'aquest.

PER QUÈ COMPARTINT CONEIXEMENTS ARQUEOLÒGICS?

Les nostres experiències en la pràctica arqueològica ens han conduït a mantindre una actitud crítica envers la situació de l'arqueologia, i és per això que ens proposem una sèrie d'iniciatives per tal d'ajudar a millorar-la. Iniciatives centrades en els següents punts:

1. Recerca i producció de coneixement: a través de l'organització de jornades, grups de discussió, tallers, visites, tertúlies... volem generar noves idees i xarxes de treball, sempre des d'un punt de vista multidisciplinari i buscant la inclusió de tots els agents.

2. Difusió: un dels principals objectius de l'associació és compartir els coneixements arqueològics amb els públics, professionals i no professionals, buscant la participació activa i apostant per les noves possibilitats que ofereix la web 2.0.
3. Actuació: com a col·lectiu preocupat per la situació del patrimoni valencià, una de les nostres vies de treball serà la concienciació ciutadana i la implicació activa en la preservació dels béns patrimonials en perill.

Entenem que l'arqueologia ha de consolidar-se com a disciplina professional i tindre una clara vocació pública, i per això és fonamental que tots els sectors implicats, des de la universitat, passant per les institucions i administracions, les empreses privades i, sobretot, el públic, comencen a entendre's mútuament i a treballar de forma conjunta.

ACTE DE PRESENTACIÓ

L'associació va ser presentada el passat dijous 15 de desembre de 2011 en el Saló de Graus de la Facultat de Geografia i Història (Universitat de València). Un acte en el qual, en coherència amb les nostres intencions, buscarem crear un debat en el qual hi haguera representació de tots els àmbits implicats en l'arqueologia per tal d'arribar a entendre quins eren alguns dels principals problemes i plantejar possibles solucions de cara al futur (fig.2).

Considerarem que una de les millors maneres de començar aquest acte era convidar a una de les figures que en l'actualitat està donant veu a tota aquesta problemàtica arreu de l'Estat espanyol: Jaime Almansa, que va presentar el llibre "El Futuro de la Arqueología en España", un compendi de visions de present i futur de diferents professionals de l'arqueologia.

A continuació es va organitzar una taula rodona en la qual participaren la Dra. Consuelo Mata Parreño (Universitat de València), el Dr. Jaime Vives-Ferrándiz Sánchez (Servei d'Investigació Prehistòria i Museu de Prehistòria de València), el Dr. Albert Ribera i Lacomba (Servei d'Investigació Arqueològica Municipal, Ajuntament de València), Pablo García Borja (arqueòleg liberal) i el mateix Jaime Almansa; es trobà a faltar la representació de l'administració autonòmica en matèria de patrimoni que, tot i estar convidada, no va poder

Fig. 2. Instantània del debat.

assistir a l'acte. A partir de les seues visions sobre la situació de l'arqueologia valenciana es va generar un debat en el qual participaren tant els membres de la taula redona com els assistents presents a la sala, i que s'allargà durant tres hores.

El tema principal va ser el paper de la universitat en la formació dels futurs arqueòlegs. Es generà un debat dinàmic on, d'una banda, la perspectiva més propera a la realitat laboral exposà les limitacions amb les que es troba a l'hora d'abordar el treball arqueològic, des de la formació fins el nivell de reconeixement professional per part de l'administració. Des del punt de vista de la universitat es feren paleses les dificultats que la institució té per flexibilitzar els seus programes d'estudi i adaptar-los a les noves realitats.

Després del debat es va fer evident que, si bé les intencions per part dels diferents sectors implicats sempre són bones, en la pràctica hi ha una absència de col·laboració i de iniciatives conjuntes que, en la nostra opinió, són les que ajudarien a que l'arqueologia poguera desenvolupar-se d'una forma més satisfactòria.

Tenint en compte aquesta complexa realitat i conscients de les nostres limitacions, atés que són molts i diversos els agents i interessos que participen en el món de l'arqueologia, des d'Espiera intentarem col·laborar en la creació d'eixe espai d'enteniment que aglutine societat, universitat, administracions i empreses.